

Inleiding

In deze strafzaak staat centraal op welke wijze een belastingplichtige en diens adviseur met de fiscus moeten communiceren indien er sprake is van een mogelijk onjuist fiscaal standpunt in de aangifte vennootschapsbelasting waarover door de Belastingdienst vragen worden gesteld.

Aanleiding onderzoek

De Belastingdienst heeft onderzoek gedaan naar de juistheid van een aangifte vennootschapsbelasting (hierna: Vpb) 2014 van een vennootschap. Deze aangifte is verzorgd door PwC en is in 2015 ingediend. Uit de aangifte volgde dat de vennootschap een onbelaste vermogenssprong van ruim 2,9 miljoen euro heeft gemaakt. Naar aanleiding van die vermogenssprong heeft de Belastingdienst begin juni 2017 telefonisch contact opgenomen met PwC.

Als gevolg van personele wijzigingen binnen PwC liet een inhoudelijke reactie op zich wachten, ondanks een telefonisch rappel. Om die reden heeft de Belastingdienst op 11 september 2017 een brief verzonden en PwC gevraagd een toelichting te geven op deze vermogenssprong. Naar aanleiding van deze brief is door PwC uitstel gevraagd en gekregen. Per brief van 30 oktober 2017 is door PwC uitleg gegeven over de vermogenssprong.

De door PwC gegeven uitleg van de vermogenssprong werd in die brief gepresenteerd als een *feitelijke* gebeurtenis. De Belastingdienst is vervolgens een deelonderzoek gestart bij de betrokken vennootschap. Aansluitend is bij die vennootschap een boekenonderzoek ingesteld. Noch het deelonderzoek, noch het boekenonderzoek ondersteunde de door PwC gegeven uitleg.

Omdat er een vermoeden van het opzettelijk verstrekken van onjuiste inlichtingen ontstond, heeft de Belastingdienst op 21 november 2018 de zaak voorgedragen voor strafrechtelijk onderzoek door de FIOD.

Bevindingen strafrechtelijk onderzoek

In het kader van dat strafrechtelijk onderzoek hebben er op 6 maart 2019 doorzoekingen plaatsgevonden bij zowel PwC als ook bij de betrokken vennootschap. Daarbij zijn administratie en digitale gegevens meegenomen. Er zijn getuigen gehoord en mede op basis van de bevindingen naar aanleiding van die doorzoekingen, zijn er vier natuurlijke personen als verdachte gehoord, te weten één medewerker van de betrokken vennootschap en drie medewerkers van PwC.

Uit het strafrechtelijk onderzoek door de FIOD is gebleken dat de door PwC aan de Belastingdienst gepresenteerde gang van zaken feitelijk niet heeft plaatsgevonden.

Ook is naar voren gekomen dat aan de onbelaste vermogenssprong vermoedelijk een fout in de eerdere advisering daarover door een andere externe adviseur ten grondslag ligt. Deze vermoedelijke fout is door PwC in meerdere instanties niet opgemerkt. Deze fout was niet bekend bij PwC ten tijde van de overname van het dossier van deze andere adviseur in 2015 en is noch opgemerkt bij het opstellen van de aangifte Vpb 2014 noch bij het in overleg met de betrokken vennootschap beantwoorden van de vragenbrief van de Belastingdienst.

Uit de bij PwC aanwezige stukken viel niet af te leiden waarop deze onbelaste vermogenssprong in de aangifte Vpb 2014 was gebaseerd. In plaats van daarover transparant te communiceren met de Belastingdienst, is door PwC gezocht naar een fiscale kwalificatie die deze vermogenssprong zou kunnen rechtvaardigen. Deze kwalificatie is vervolgens als *feitelijke* gang van zaken weergegeven in de brief aan de Belastingdienst. Indien de door PwC geschetste gang van zaken door de Belastingdienst zou zijn overgenomen, zou dat hebben geleid tot een benadeling van de Nederlandse Staat van ruim 717.000 euro.

Door de betrokken medewerkers van PwC is bij de FIOD aangegeven dat niet was beoogd onjuiste informatie te verschaffen, maar slechts om een 'fiscale duiding van de feiten' te geven.

Het OM stelt vast dat hiermee voorbij wordt gegaan aan het gegeven dat de gang van zaken zoals die beschreven is in het antwoord op de vragenbrief van de Belastingdienst feitelijk onjuist is. Deze gang van zaken heeft immers niet plaatsgevonden op de wijze zoals is beschreven. Dat kan dan ook nimmer een 'fiscale duiding' van een *feiten*complex zijn.

Ten tweede gaan de medewerkers van PwC eraan voorbij dat het geven van een fiscale duiding naar aanleiding van een informatieverzoek van de Belastingdienst uiteindelijk is voorbehouden aan de Inspecteur en niet aan de belastingplichtige of diens adviseur. Bovendien ontslaat dit de belastingplichtige of diens adviseur niet van hun plicht ex artikel 47 AWR om de Belastingdienst juist en volledig te informeren. Het is dan ook niet toegestaan een onjuiste voorstelling van de feitelijke gang van zaken te geven.

Art. 68 lid 1 letter a (juncto art. 69 lid 1) AWR bepaalt immers dat degene die ingevolge de belastingwet verplicht is tot het verstrekken van inlichtingen, gegevens of aanwijzingen en deze opzettelijk niet, onjuist of onvolledig verstrekt, zich schuldig maakt aan een strafbaar feit.

Ernst van de geconstateerde feiten

Naast de strafrechtelijke kwalificatie van de beantwoording van de vragenbrief door de medewerkers van PwC vormt voor het Openbaar Ministerie de schending van het vertrouwen dat de Belastingdienst mag stellen in PwC en de vennootschap voor welke de aangifte is gedaan een belangrijke omstandigheid. Deze laatste had een convenant met de Belastingdienst gesloten, waarin onder andere de volgende bepaling was opgenomen:

"Legt ingenomen of in te nemen relevante (fiscale) standpunten zo snel mogelijk voor aan de Belastingdienst. Het gaat daarbij om zaken waarover verschil van inzicht met de Belastingdienst kan ontstaan, door bijvoorbeeld een verschil in duiding van feiten of door wetsinterpretatie. XXXXX verstrekt aan de Belastingdienst actief inzicht in alle relevante feiten en omstandigheden, de standpunten en haar visie op de daarbij behorende rechtsgevolgen."

Dit convenant mede in aanmerking nemende is door de wijze van beantwoording door de medewerkers van PwC in overleg met de vennootschap voor welke de aangifte is gedaan het vertrouwen dat de Belastingdienst in een kantoor als PwC mag hebben ernstig geschaad, hetgeen het Openbaar Ministerie met name PwC zwaar aanrekent.

Toerekening strafbare feiten

Het opzettelijk verstrekken van onjuiste informatie is in de eerste plaats toe te rekenen aan de betrokken natuurlijke personen. Zij zijn degenen die de brief aan de Belastingdienst hebben opgesteld. Op basis van de in de jurisprudentie ontwikkelde criteria is dit handelen van de

betrokken PwC medewerkers strafrechtelijk aan PwC zelf toe te rekenen. De medewerkers handelden uit hoofde van hun dienstbetrekking. Het opstellen van de antwoordbrief paste in de normale bedrijfsvoering en was PwC ook dienstig. En het lag binnen de machtssfeer van PwC of dat (strafbare) handelen al dan niet kon plaatsvinden. Dat PwC na kennisneming van de betreffende antwoordbrief van mening is dat die niet naar de Belastingdienst verstuurd had mogen worden zonder aan te geven dat sprake was van een fiscale duiding van de feiten, staat niet aan deze strafrechtelijke toerekening in de weg. Het Openbaar Ministerie is dan ook van mening dat de gedragingen van de betrokken PwC medewerkers strafrechtelijk aan PwC toegerekend kunnen worden, waarbij zoals hieronder uiteengezet zal worden de houding van PwC in de voorgestelde afdoening is meegewogen.

Voor de betrokken vennootschap ligt deze toerekening anders, aangezien die vennootschap voornamelijk heeft gevaren op de adviezen van twee deskundige derden. Deze vennootschap is mede om die reden niet verder vervolgd.

De natuurlijke personen worden ook niet verder vervolgd. Aan die beslissing ligt ten grondslag dat PwC tegen de twee senior medewerkers interne maatregelen heeft genomen. Ook heeft geen van de natuurlijke personen financieel voordeel behaald uit dit strafbare feit. Het OM heeft bovendien de Belastingdienst verzocht te onderzoeken of tegen drie van de natuurlijke personen (waaronder de natuurlijke persoon in dienst van de betrokken vennootschap) een tuchtrechtelijke klacht ingediend kan worden. Daarmee is er een voldoende stevig signaal gegeven en voldoende leedtoevoeging voor deze betrokkenen bewerkstelligd. Om die reden zijn strafzaken tegen deze drie natuurlijke personen voorwaardelijk geseponeerd. De zaak tegen de minst ervaren medewerker van PwC is, gelet op diens ervaring, onvoorwaardelijk geseponeerd.

Voorgestelde afdoening

Het OM wil het signaal afgeven dat, juist als er een convenant is afgesloten met de Belastingdienst, er van *volledige transparantie* sprake moet zijn. De buitengerechtelijke afdoening dient daarom doeltreffend, evenredig en afschrikwekkend te zijn.

Het OM ziet de betaling van een geldsom van 300.000 euro in de vorm van een transactie als een passende straf. Het gaat om een vennootschap dus in de zittingszaal was het OM tot geen andere strafeis gekomen. Voor de hoogte van de buitengerechtelijke afdoening, heeft het OM aansluiting gezocht bij het Besluit Bestuurlijke Boeten Belastingdienst (BBBB). Bij strafbare feiten waar sprake is van opzet, kan volgens het BBBB een boete worden opgelegd van 50% van het veroorzaakte nadeel.

Meegewogen heeft dat PwC de feitelijke toedracht heeft erkend. PwC heeft meegewerkt aan het onderzoek van de FIOD. Bovendien zijn, zoals hiervoor aangegeven, interne maatregelen getroffen ten aanzien van de hierbij betrokken medewerkers wegens het handelen in strijd met de interne richtlijnen van PwC, waarin het transparant communiceren met de belastingdienst voorop staat. Tot slot was PwC niet zelf de belastingplichtige en heeft in die zin geen financieel voordeel gehad van het strafbare feit.

De belastingplichtige vennootschap is niet in bezwaar gegaan tegen de fiscale naheffing waardoor er geen (fiscaal) nadeel meer bestaat.

De zaak is hiermee afgedaan.